

KUTATÁSI JELENTÉS

FÖLDSZAKADÁS-TETŐI BARLANG
5382-39

KÉSZÍTETTE:
KUGYELA LÓRÁND
2013.

Bevezetés.

A barlang felfedezése és eddigi ismeretlenségbe burkolózó léte is komoly meglepetésnek számít. Mivel elég frekventált helyen helyezkedik el, így elég nagy talány hová miként került el az erdőjárók, barlangkutatók figyelmét. Habár antropogén hatások és nyomok fellelhetők a barlangban, semmiféle említés nem maradt fenn róla.

Azonban nem csak ez az egyetlen érdekesség a barlang körül, szerencsénkre kis kutató társaságunk egy olyan barlang felfedezéséhez jutott hozzá ami reméljük jogosan újra értelmezi a dél-Bükkről alkotott képet.

A felfedezés története.

(Idézet a hivatalos levélből a BTO, és Ferenczy Gergelynek íródott levélből)

2012. július 15-én terepbejárás közben az 5382 kataszteri egységben a Földszakadás-tetőn kb. 40 m becsült hosszúságú forrás barlangot talált *Szilágyi Eszter* és *Kugyela Lóránd*. A barlang létezésére Kremm Gábor barlangász hívta fel a figyelmet.

A barlang formakincseit, illetve morfológiáját tekintve fosszilis forrásbarlang, amely a Földszakadás-tető hegycsúcson **365m** magasságban a **N47°59.965' E020°31.120'** koordináták alatt helyezkedik el. A bejárás során korábbi kutatásra illetve bontásra utaló nyomot nem találtunk. A barlangot rejtő hegycsúcs egy a Dél-Bükkben sok esetben jellemzően előforduló lepusztult mészkőbérc, amelynek csúcsi régiójában a barlangszáj az eróziós folyamatok során került felszínre. Egy kényelmesen járható és egy főtében lévő kisebb bejárattal rendelkezik.

Érdekességként kell megjegyezni, hogy a Cartographia térképen a hegynek nincs neve pusztán egy „Földszakadás” néven említik. Bükkzsérci favágókkal és helyi lakosokkal beszélve a hegycsúcs neve: „*Földszakadás-tető*”.

Ez alapján a barlang hivatalos neve legyen: „***Földszakadás-tetői barlang***” syn: „***Földszakadás-tetői forrásbarlang***”

A barlang bejárása ekkor csak felszínesen történt tekintettel, arra hogy terepbejárás közben találtuk.

Az első szervezett kutatásra a hivatalos bejelentés és a kutatási engedélykérelem után került sor.

Kutatási naplók

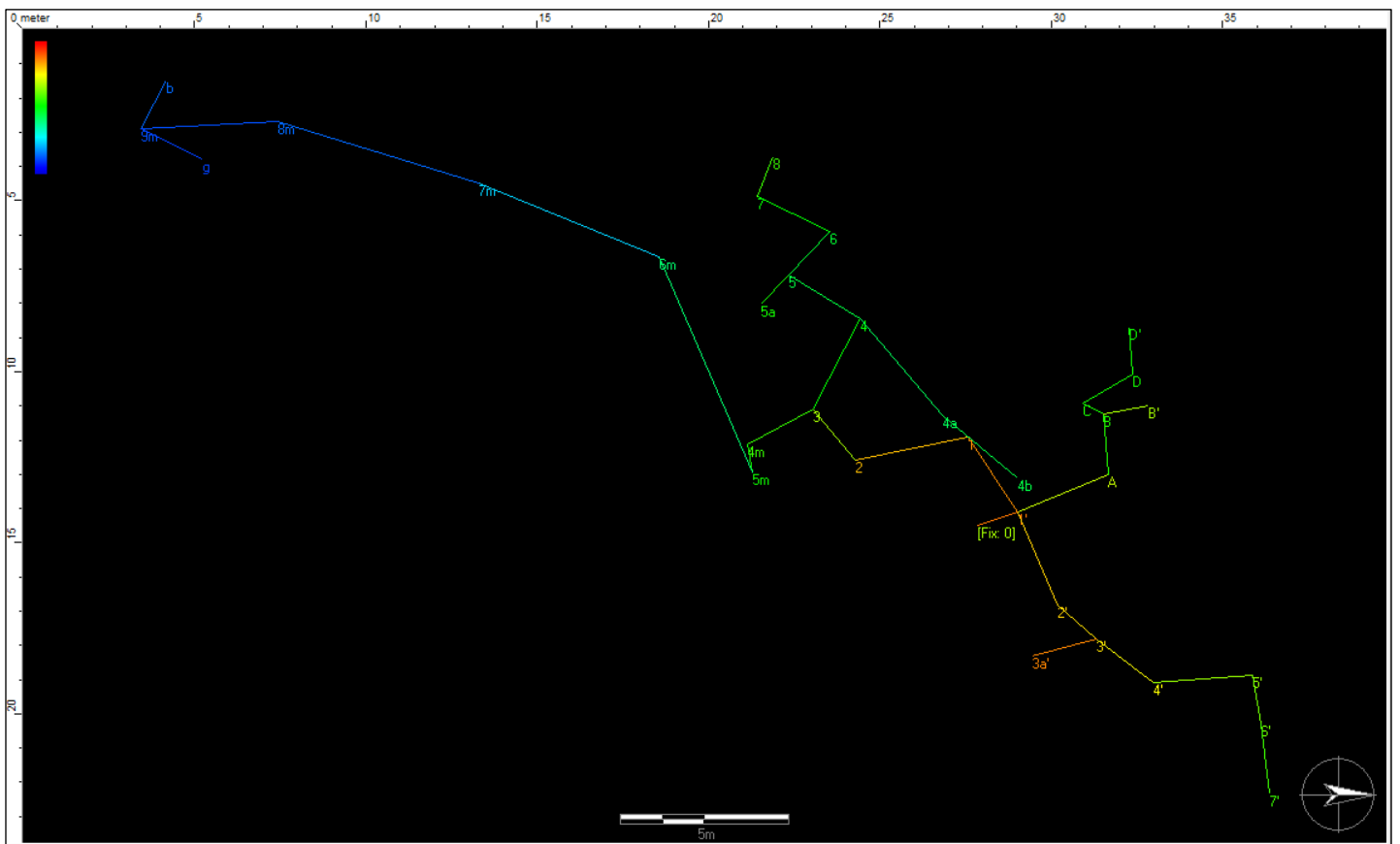
A barlang első szervezett kutatására 2012. október 19-23 között került sor.

Elsődleges feladatként a barlang poligonmenetének felvételét tűztük ki, hogy áttekinthető képet kapjunk a járatok kiterjedéséről és a leendő kutatási pontok pontos, *–és nem utolsó sorban esélyes-* helyéről.

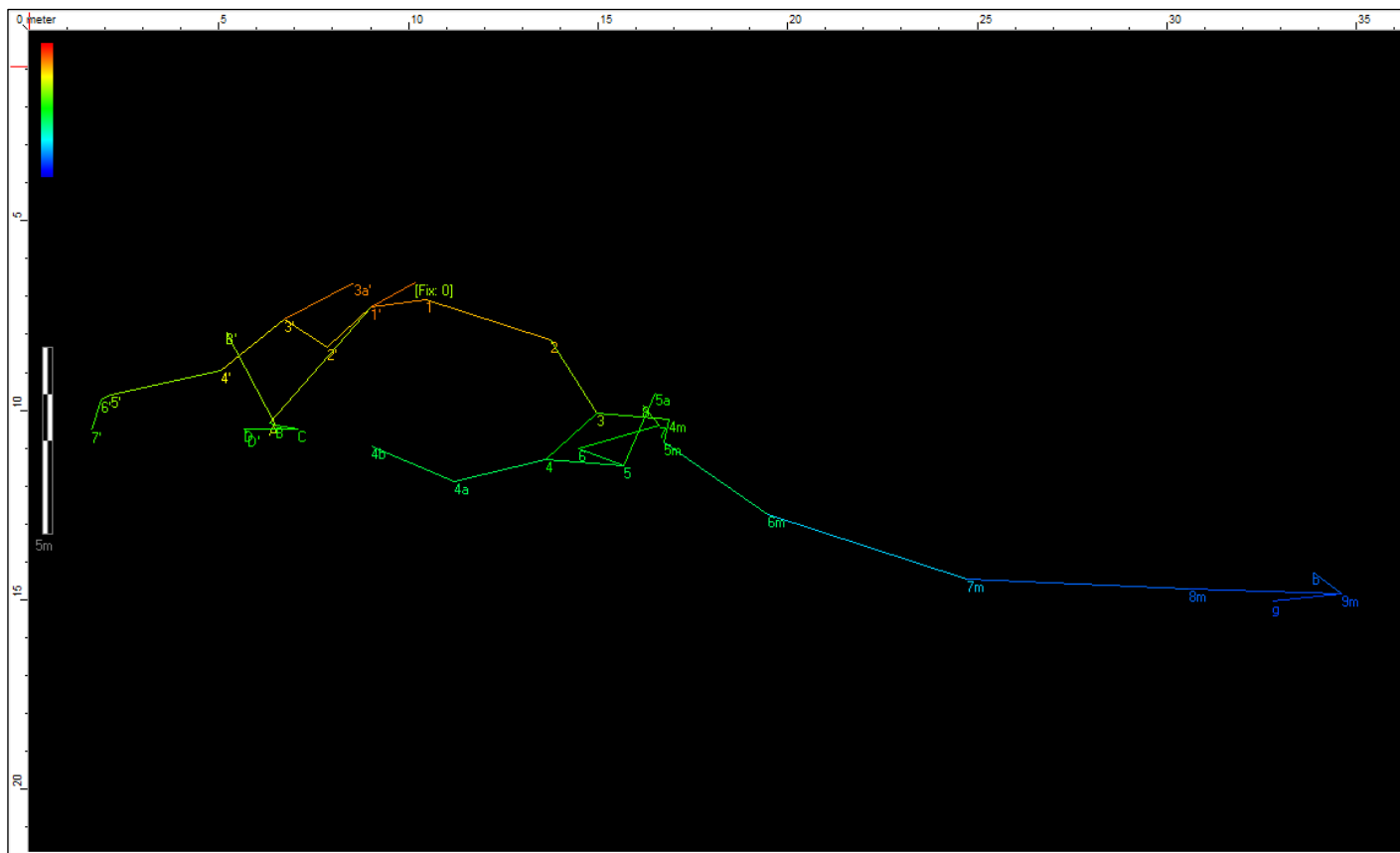
A térképezés sikeresen befejeződött október 20-21-én a következő eredménnyel:

Poligon összhossza:89,3m

A járatok vertikális kiterjedése: 8,2m

90° alaprajzi nézet (méretarány nélkül)

270° hosszmetset (méretarány nélkül)

A mérőfelszerelések, és eszközök kideponálása közben Bajusz Gergely, figyelt fel a járatra, melynek bejáratát a főbejárat alatti kőgörgeteg között látta meg.

Sikeresen kibontottuk egy 15 perc alatt és annyira bekúsztunk, hogy néhány fotót tudjunk készíteni. becsült hossza 4-5m lehet. Az ifjú barlangkutató tiszteletére „Gergő-ágnak” kereszteltük el. A járatban denevéreket találtunk, és huzatborsókövet. Bár a járatvég elszűkül, a kitöltés arra utal, hogy valaha levegős járat lehetett, aminek az összecementálódott kitöltését a barlangszáj lepusztult kőzettömege és recens törmelék alkotja. Irányultsága É-ÉK.

Az utolsó kutatási napon léghőmérséklet, huzatviszony, és kitöltés hőmérséklet mérése történt, melynek eredményei az I. mellékletben találhatóak.

Ezekkel a kellemes élményekkel zárult a 2012 kutatási évünk.

A térképezésben és mérésekben részt vettek: Pete Bálint, Mányai Zoltán, Molnár Lajos, Bajusz Boglárka, Bajusz Gergely, Majoros Zsuzsa, Kugyela Lóránd,

2013 Január 26.

A következő kutatási alkalom céljaként a téli hőmérsékletviszonyok mérése és a főbejáratall szembeni „Bogaras-ág” kitöltésének kitermelése volt a cél.

A hőmérséklet mérés jegyzőkönyve a II. mellékletben található.

A Bogaras-ágból 71 „kis bag” kitöltést sikerült kitermelni, ami kb. 300-400kg kitöltésnek felel meg. Ezeket egyelőre a bejárati „Forrás-teremben” helyeztük el amíg a barlang bejárata alatti lejtőt nem tudtuk kellően biztosítani a leguruló kövek ellen. Ugyani a barlangszájából kiöntött kövek elég közel álnak meg az úthoz. Biztonsági kérdések miatt egyértelműen szükséges kőfogó gátak elkészítése, amelyeket a tavaszi időszakban kívánunk kialakítani, a hegyoldalban található kidől fákból.

A kitöltésben többféle antropogén hulladékot találunk, melyek nagy valószínűséggel a '70-'80-as években keletkeztek.

A Bogaras-ág kitöltése egyelőre, még csak a lepusztulásból eredő kötörmelék recens törmelékkel keveredve. Jelenlegi mennyisége alapján még kb, 1-1,5m³ kitermelendő anyag van hátra, hogy a járattengely végén a feltehetően kizárt szelvényre rá tudjunk fordulni a bontással.

A bontásban és mérésben részt vettek: Molnár Lajos, Bajusz Gergely, Sorosi Péter, Pete Bálint, Kugyela Lóránd

A bontásokról készült fotók a mellékletben találhatóak.

Barlang lezárásának kérdése.

A barlangok védelme a barlangkutatónak, elsődleges feladata. Az viszont szomorú tény, hogy legtöbb esetben a barlangot a „barlangkutatóktól” kell megvédeni. Az önjelöltektől, és azoktól, akik nem képesek biztonságosan barlangjárásra, illetve barlangban képesek a nem odafigyelésükkel kárt tenni.

Ez a kártétel megjelenhet a karbidlámpa használatával, cseppkőképződmények tudatos-tudatlan rongálásával. Azonban ez a sor sajnos oldalakig írható, „barlangászok” jóvoltából a barlang kárára. Az hogy egy ilyen méretű és ilyen szinten érintetlen barlang 2013-ban létezik az egy nagyon nagy csoda.

Éppen ezért az elért kutatási eredményeket figyelembe véve, a jövő eredményeit feltételezve szükséges lehet egy lezárás.

Azonban a barlang bejárata egyrészt igen jellegzetes, másrészt komolyabb beavatkozás nélkül nem lezárható.

Ami viszont leginkább a lezárás irányába mozdítja helyzetet az az erdészet és a vadgazdálkodás. Ahogy a barlangvédelem, úgy a barlangot befoglaló, és azt körülvevő élő és élettelen környezet védelme is feladata a kutatónak. A barlangban borz, muflon, és feltehetően őzgida csontvázát is találtunk. Ezek eredete, illetve barlangba bejutása kétséges viszont nem megengedhető hogy emberi gondatlanságból vagy felkészületlenségből pusztuljanak el állatok a barlangkutatás oltárán.

Ha ennek az az ára, hogy egy barlang bejáratát, ahova a szervezett barlangkutatás előtt is estek be állatok le kell zárni az erdő és a vad védelmében akkor ez egy olyan kiépítés amire áldozni kell.

(Azt a szempontot még nem is említettem, hogy gondatlan turisták, erdőjárók voltak, vannak, és lesznek. A barlang völgyfői elhelyezkedése és a bejárat pozíciója balesetforrás lehet.)

A barlangnak 2 egybeszakadt bejárata van amit a lezárásnál figyelembe kell venni.

A barlang földtani környezete

A barlang bejárati zónája egyértelműen bizonyítja, hogy a Földszakadás-tető egy lepusztult mészkőbérc. A barlang első szakaszának kitöltését szinte kizárólag a recens kitöltés és a fagyásos aprózódásos-errodált kőzetaprólék teszi ki, ami jelentős mennyiségben halmozódott fel az **1'-A-B** pontok körüli szakaszban.

A 2'-7' poligonpontok körül a kizárt szelvény következtében már megjelenik a porlódásos kőzeterrodáltság. A Forrás-terem végében (5'-6'-7') pedig már homogén kitöltésként jeleneik meg a főtől lehullott kőzetdarabokkal keveredve.

A barlang formakincsei alapján, annak többszakaszos fejlődésmenete figyelhető meg. Ez a szintezettség feltehetően összefüggésben van a speciális kőzethatáron való elhelyezkedéssel.

A földtani elemek amelyek a környező területen helyezkednek el:

- Hárshegyi formáció
- Bükkzsérci formáció
- Lök völgyi formáció
- Hollóstetői formáció
- Felsőtárkányi mészkőformáció
- Bányahegyi radiolarit
- Lök völgyi palaformáció

Ezekből a barlangot befoglaló kőzet: a felső-triász tűzköves-dolomitpados szürke mészkő (*Hollóstetői mészkőformáció*) jól fejlett tektonikai több generációs repedésrendszerrel és palás szerkezettel.

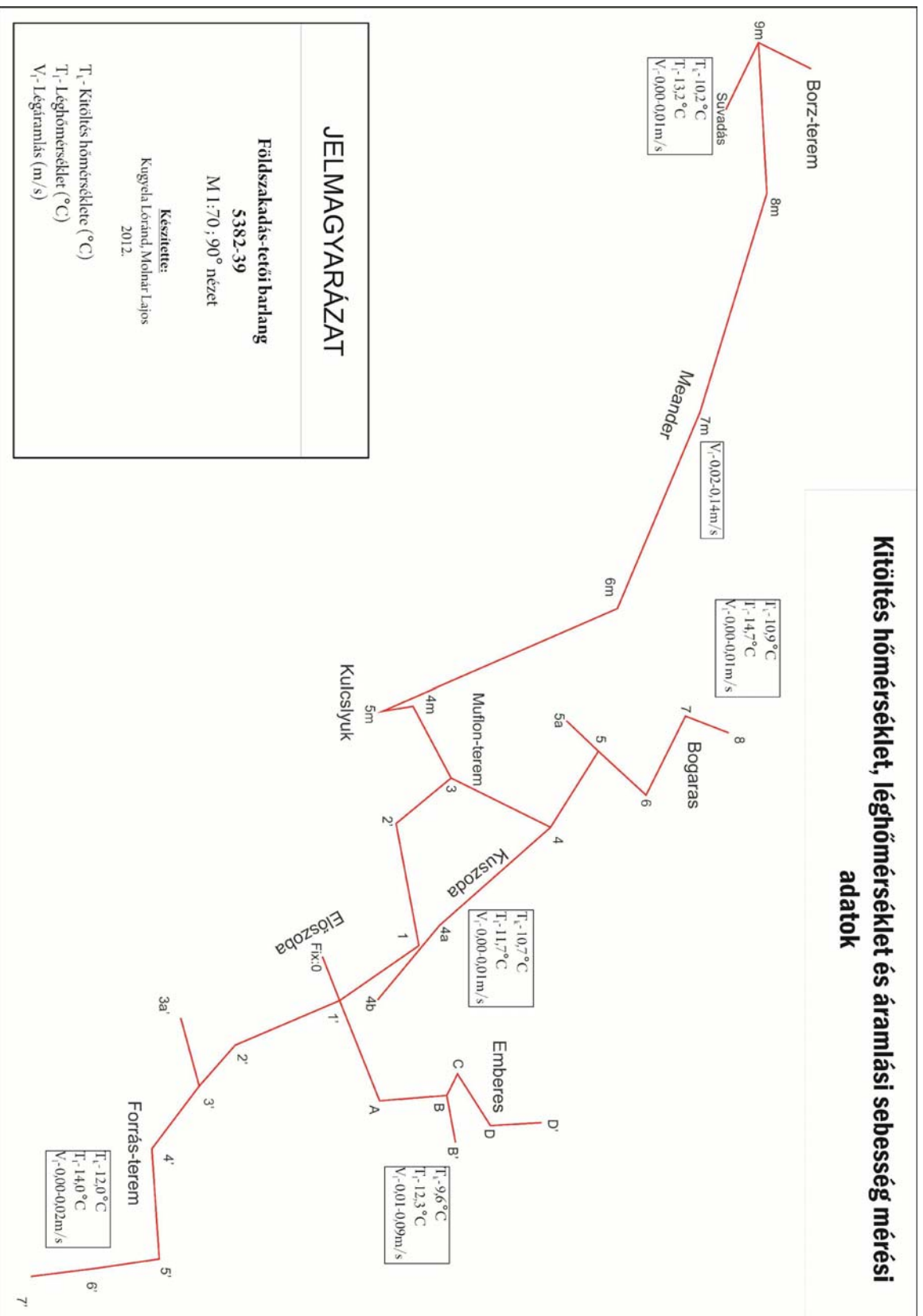
A barlangban több ponton megfigyelhetőek - *akár egymás mellett is*- a különböző eredetű barlangképző folyamatok eredményei.

Ezekről fotók a III. mellékletben találhatóak.

A barlang nevezéktana még fejlődő stádiumban van, mivel még nincs egységes név minden teremre, járatra.

A teljes komplett neveket a barlang rajzolt térképével egy időben kívánjuk véglegesíteni.

Kitöltés hőmérséklet, lég hőmérséklet és áramlási sebesség mérési adatok

II.MELLÉKLET

Mérési Jegyzőkönyv

Hely: Földszakadás-tetői barlang
Idő: 2013. január 26. 11 – 12 óra között
Mérést végezte: Molnár Lajos, Bajusz Gergő, Sorosi Péter
Segítők: Kugyela Lóránd, Pete Bálint

Műszerek: *Digitális hőmérsékletmérő műszer* (Típus: HANNA INSTRUMENT – HI91531K; Azonosítószám: 1397039)

Érzékelő (Típus: TMHN-1000 K Azonosítószám: 0602.5792 909)
MKEH kalibrációval rendelkezik (Bizonyítványszám:Hőm-0387/20011)

Maghőmérséklet mérő, légsebességmérő, endoszkóp kamera

Eredmények:

Mérési hely	Levegő hőmérséklete [C°]	Talaj/kitöltés hőmérséklete [C°]	Megjegyzés
Szabadban	-3 – 0	hó borította	
Forrás terem	5,2	3,3	száraz, felülről csorgásnyomok a talajon
Bogarasnak a vége	7,7	6,3	
Agyaglejtő	8,7	7,5	
Szilvamag	6,6	6,1	
Borz terem	10,0	8,7	

Léghuzatot gyakorlatilag sehol se tudtunk mérni. Kivétel a meanderes ág kulcslyukbejárata, ahol a szelvény közepén nem, de a falhoz közel 0,25 méter/sec légáramlás mérhető. Sorosi Péter fel is figyelt arra, hogy alul az ág száraz, felül pedig gyöngyözik a fal. Elmondta, hogy ez annak tudható be, hogy a friss, hideg levegő a fal mentén, úgynevezett érintőáramlással (ez egy lassú, a falhoz tapadó légáramlás) kúszik befele a meanderbe, ahol felmelegedve képes lesz párát felvenni, így szárító hatású.

Az endoszkóp kamerát használva a Gergő ág bejáratától mintegy 3-4 méterrel lejjebb bontásra érdemes rést jelöltünk meg. Ezt Kugyela Lóránd a nap hátralévő részében megbontotta és mintegy 1,5 métert haladt előre, egy nagyon ígéretes járatban. A bontás során találtunk 2 db üveget, az egyiknek még részben meg volt a címkéje, így az árból (53,20 Ft) arra következtettünk, hogy 1970-es évek vége 1980 –as évek elejéről származhat.

A barlangban 2 db szalamandrával és egy denevérral talákoztunk a nap folyamán.

III.MELLÉKLET.

A barlang bejárata 2012 nyarán, a megtaláláskor.

A Forrás-terem

A Forrás-terem vége

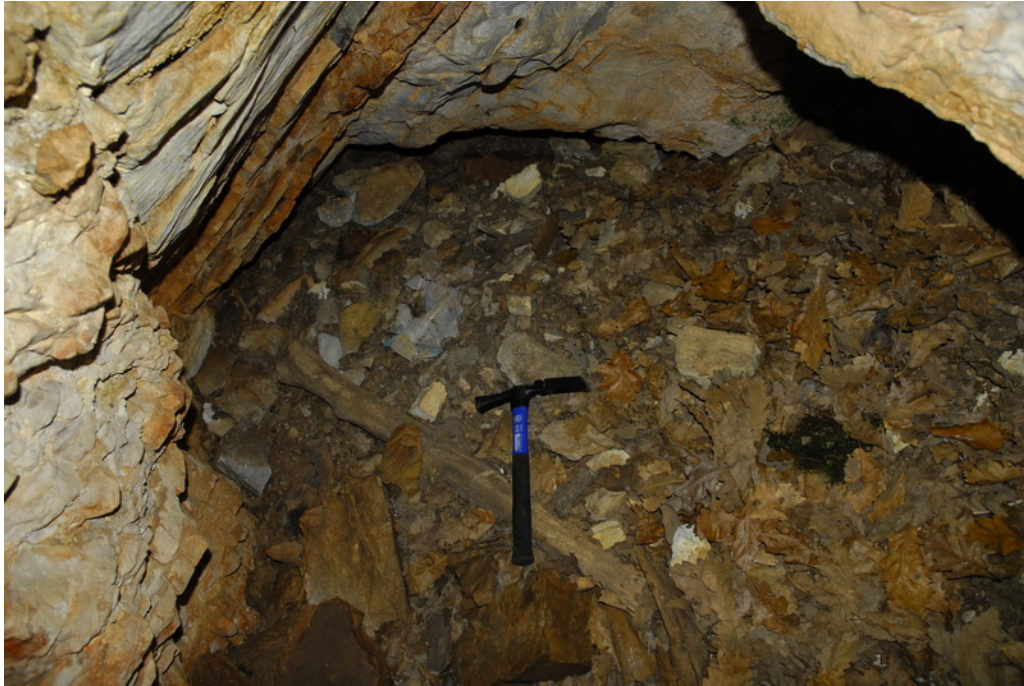
Több helyen is fellelhető mennyezeti fólsz

Vörösgyag görceteg kitöltés

Visszaoldódott cseppkőkéreg

A bontási helyünk eredeti állapota

A bogaras ág névadói, feltehetően a Lopódarazsak családjába tartozó rovarok

Visszaoldódott cseppkőkéreg

A Muflon-terembe érve

A Muflon-terembe vezető felpusztult főte.

A Muflon-terem

A Muflon-terem kitöltése

A meanderes ág kezdetének jellegzetes kulcslyuk szelvénye

A Muflon-teremből elágazó „Szilvamac”

A Muflon-terem főtéje, többgenerációs repedéshálózattal és visszaoldódásokkal.

Meanderes ág

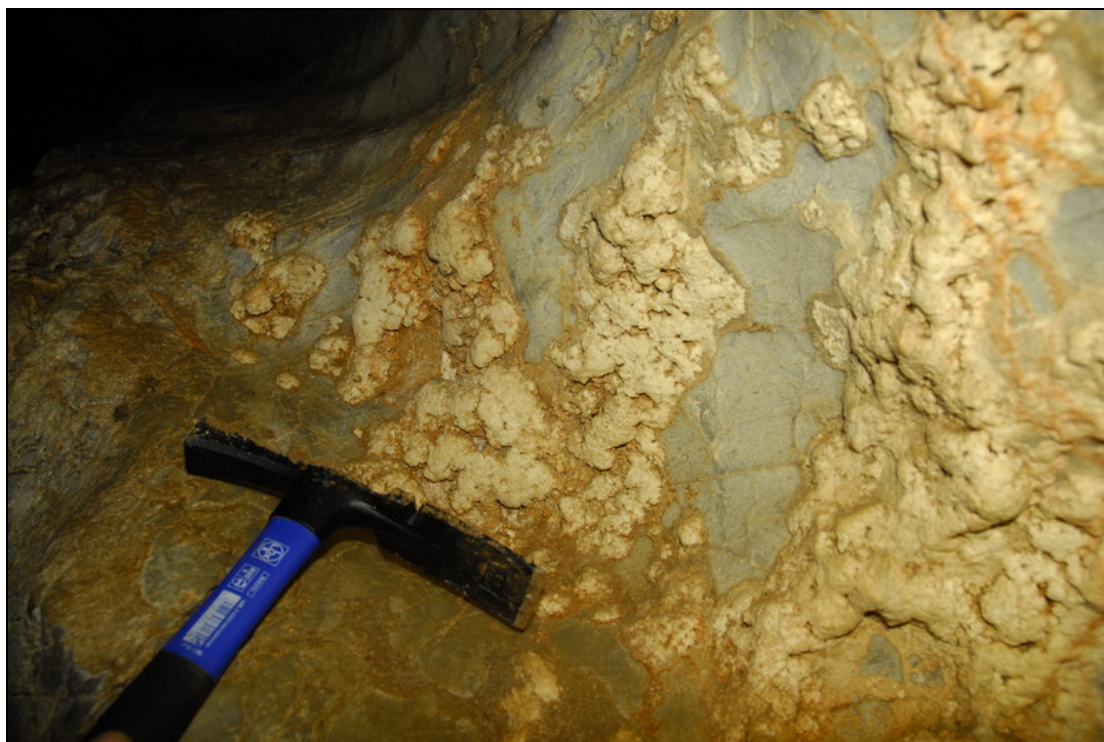
Egy borz a múltból.

A meanderes ág jellegzetes keresztmetszete

Visszaoldódott faszakas

Visszaoldódás nyomok a meanderes ágban.

2012 októberében készült fotók

Mouflon koponya a Muflon-teremben

Mouflon koponya a Muflon-teremben

Feltehetően a mufloné volt...

Muflon(?) csont

Meta menardi

Troglobiont lepkefaj

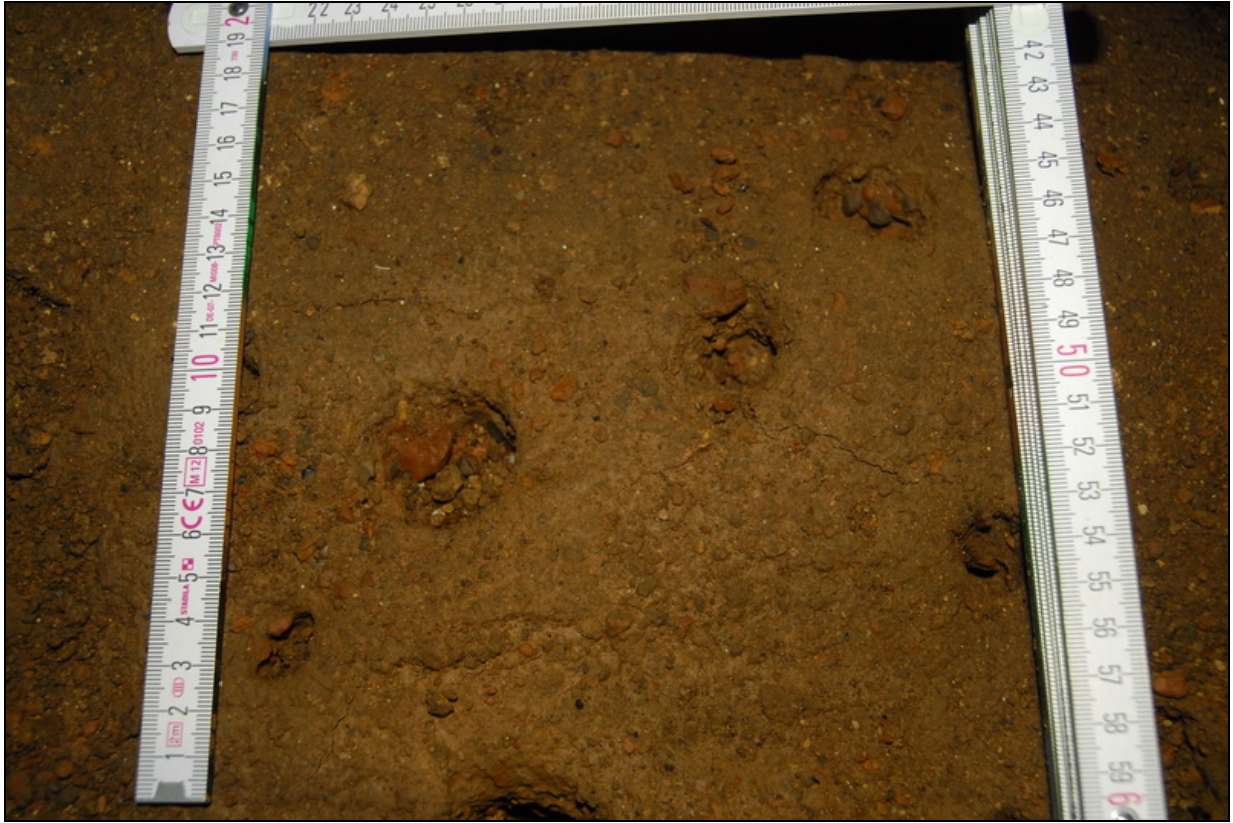

Troglobiont lepkefaj

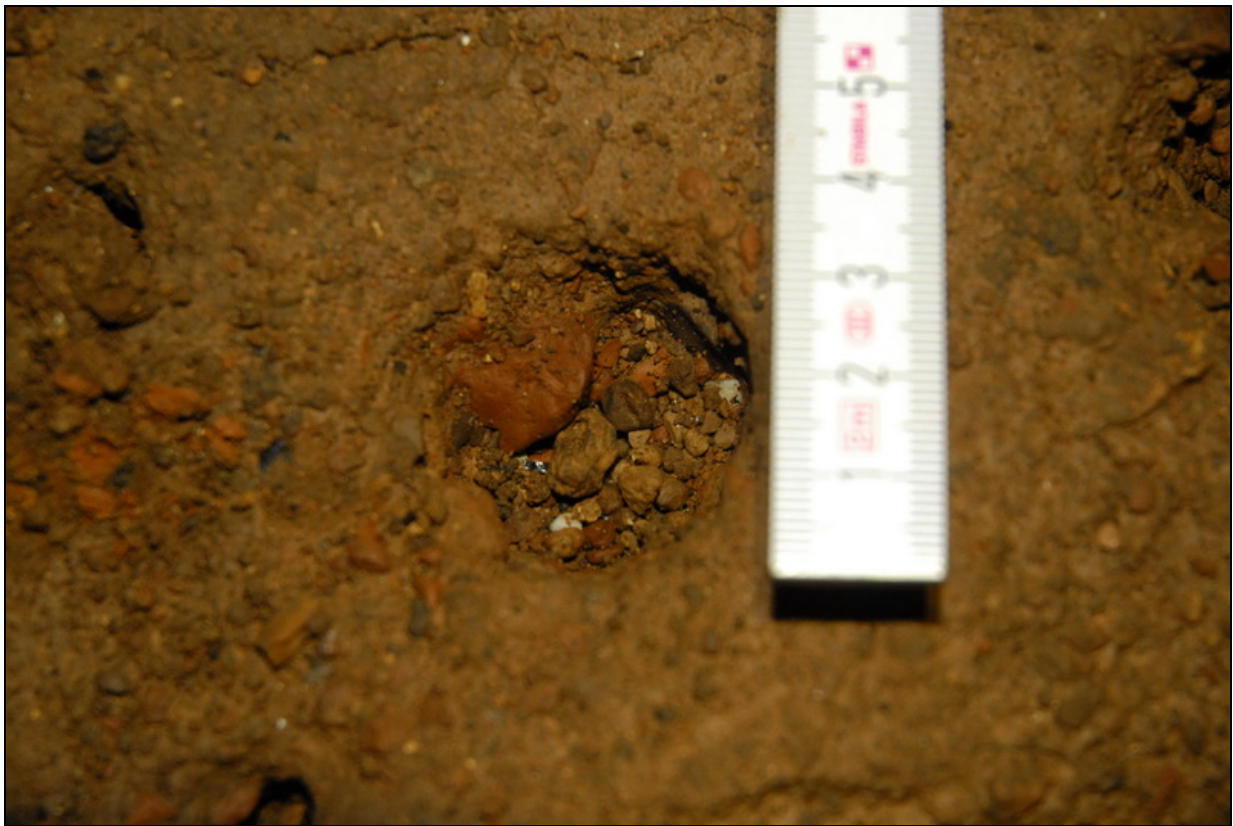

Ürüléknyom, húsos som magjaival.

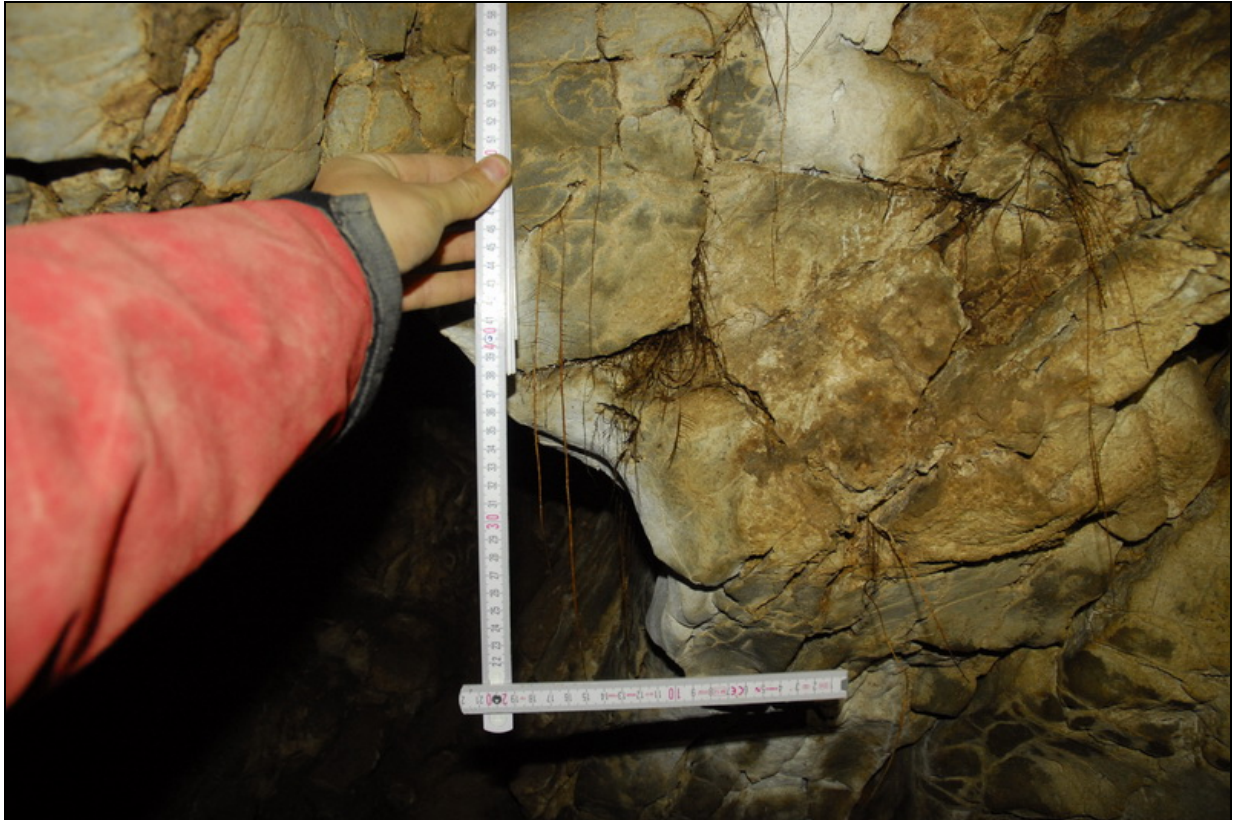
Mellette egy csont.

Kicsepegésnyomok a Borz-tremben

Kicsepegés nyomai a Borz-teremben

A meanderes ág végén hajszálgyökerek is jelen vannak

*A barlang lezásárásának egyik indoka...
(bent rekedt állat kétségbeesett kaparásnyomai)*

Meanderes ág egy borsóköves részlete

Térképezés nyom, térkép nélkül

Visszaoldódás, melegvízes tevékenység, színlő, minden egy helyen

A meanderes ág végén található állkapocsontok

Antropogén hatások a Forrás-terem végében

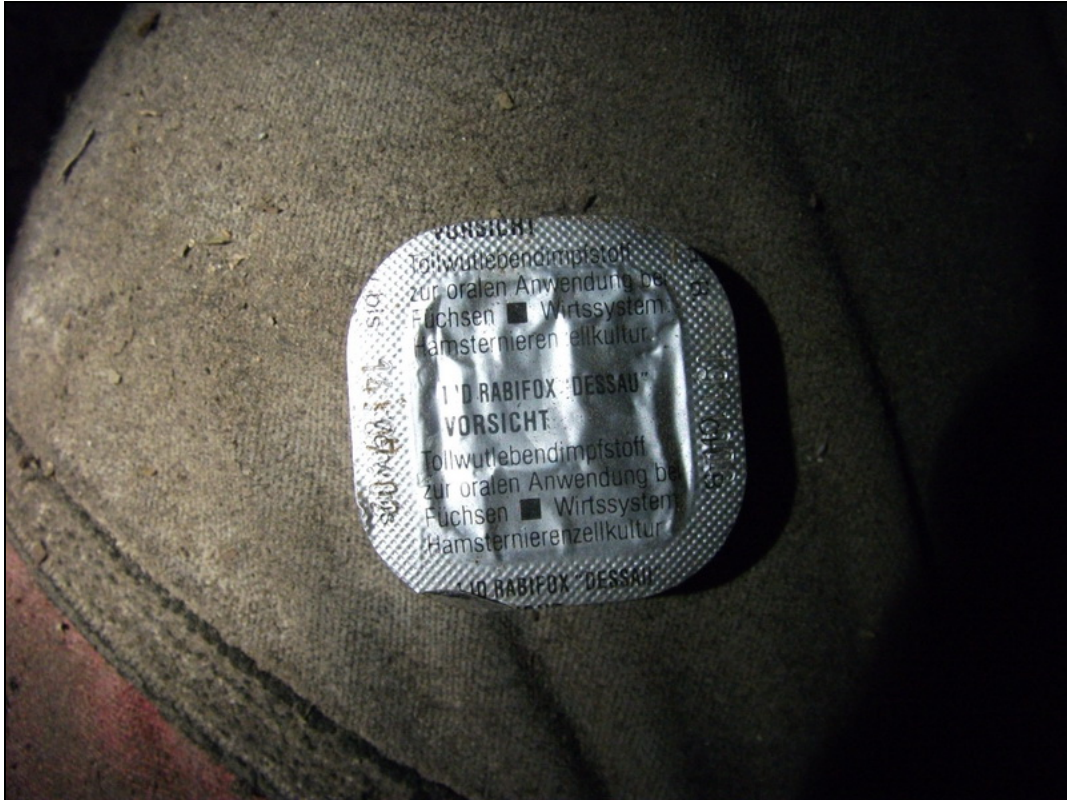
A Gergő-ág

A Gergő-ág kibontott bejárata húzatborsókövekkel

A barlangban talált vodkás üveg

Nagy valószínűséggel róka által behordott veszettség elleni, sértetlen vakcina.

Egy ismeretlen elemtípus maradványa

Salakszerű anyag, égési maradék.

Múltbéli konzerv

Balra a Gergő-ág bejárata.

A Forrás-terem felől stabilizált kitérés

A bontási hely

A barlang szájából kiöntött törmelék.

Ezen a lejtőn kell a barlangból kiguruló köveknek megállnia

Kutatási jelentés.

Hór völgyi-9 számú barlangkutatási jelentése 2012

Készítette:

Kugyela Lóránd

Kutatásvezető

2013

Előszó

A Hór-völgyi 9. számú barlang kutatása a 2012-es évben is folytatódott. A szintén a 5382 kataszteri területen lévő Földszakadás-tetői barlang kutatása átmozdította az erőinket így 2012-ben 3 alkalommal tudtunk ezen a helyen bontani.

A 2011-es évre vonatkozó kutatási tervben említett allochton kitöltés kitermelését folytatattuk továbbra is azonban annak köves erősen agyagos összetétele nem tesz lehetővé nagyon termelékeny bontást. A főtéből korábban levált mészkőlapokat repesztő ékkel sikerült kisebb darabokra repesztenünk így azok kitermelhető méretűvé váltak.

Az illetékes erdészettel igen jó viszonyt sikerült kialakítani, és megkaptuk minden évben az egész éves behajtási engedélyt, amit immáron két kutatási területen is ki tudunk használni.

2011 április 4-9.

Részvevők: Szilágyi Eszter; Kugyela Lóránd; Mányai Zoltán; Polgár Petra

Pénteken április 6-án érkeztünk meg. Az első feladatként a táborrend kialakítását tűztük ki. Tüzet nem gyújtottunk mivel tűzgyújtási tilalom volt. Rántó Andrásék este kb 22-23 között érkeztek meg.

Az este elég hideg volt, de nem fáztunk különösebben.

Szombati nap reggel 9-10 óra között érkeztek meg Mányai Zoltánék. Rövid pakolás és reggeli után elindultunk a barlanghoz.

Rövid tereprendezés és a közel 40 cm vastag levélréteg eltakarítása után konstatáltuk hogy a csúszda felső rögzítő alapcsavarja kitört. Ezt rögzítettünk, de újra csavározása még nem történt meg.

A barlangban Mányai Zoltán és én nekikezdünk az előző évben kifordított mázsa körüli kötömb felaprításához feszítő ékek segítségével. A feszítő ékeknek 14mm lyukat fúrtunk és nagyon jól sikerült a repesztés. A kő szétrepesztése után a követ kitermeltük és az aljzattól is kitermeltük a földet.

Előkészültünk a következő bontás indításához.

A repesztő ékes munka képei

2012 július 19.

Ezen alkalommal nem történt bontás csak a barlang ellenőrzése, hogy nem történt semmi havária vagy bármilyen jellegű elváltozás

A köves agyagos kitöltés

Az októberi bontási nap egybe esett a Földszakadás-tetői bontással.

A barlangból ekkor egy rövid műszakkal sikerült a kövek egy részét eltávolítani a külső depóniába.

Sajnos erről fotó nem készült mivel a fényképező a szálláson maradt.

A barlang 5. végpontjában az esélyes továbbra is a bontás azonban a vetőre párhuzamos haladási irány nehezíti a munkát.

A barlang kutatásában eddig részt vettek:

Szilágyi Eszter

Pete Bálint

Mányai Zoltán

Molnár Lajos

Bajusz Gergő

Sorosi Péter

Kugyela Lóránd

Majoros Zsuzsa

Polgár Petra